

ULOGA REM-A U POŠTOVANJU MEDIJSKIH KODEKSA I ZAKONA

Sofija Lazarević Bouhs

Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka
ORCID not available

DOI: 10.5937/cm20-49066

Sažetak: U ovom radu predstavimo ulogu koju ima Regulatorno telo za elektronske medije Republike Srbije (u daljem tekstu REM) u poštovanju, odnosno nepoštovanju medijskih kodeksa i zakona. Mnogobrojni nalazi stručnih organizacija, kako u prethodnom, tako i u aktuelnom periodu, ukazuju da Regulatorno medijsko telo u praksi ne funkcioniše u skladu sa odgovarajućim zakonskim odredbama. U prvom delu rada, dokazivaćemo da REM dodeljuje frekvencije televizijskim i radio stanicama te donosi odluke koje su protiv zakona. Posebno ćemo analizirati postupak dodeljivanja nacionalnih dozvola za emitovanje televizijskim stanicama za period 2022–2030. od strane REM-a. Pored navedenog predstavimo i slučajeve tolerisanja nezakonitog oglašavanja na Pink televiziji, koja je bliska vladajućem režimu u Srbiji, od strane REM-a. Navedena praksa svakako nije u skladu sa odredbama Zakona o oglašavanju, istom se znatno prekoračuju dozvoljeni limite što omogućava višemilionske nezakonite prihode medija koji ne poštuju zakon. Dalje ćemo pokazati šta se sve emituje na televizijama sa nacionalnim frekvencijama, privatnim televizijama i na koji način dolazi do kršenja pravnih i medijskih kodeksa, kao i reakciju REM-a koja je izostala. Na kraju ovog poglavlja posebno ćemo predstaviti zahteve javnosti i opozicionih političkih stranaka nakon masakara u OOŠ „Vladislav Ribnikar“ i selima Orašje i Dubona za smenom članova Saveta REM-a kao i razloge za iznošenje istih. Pokušaćemo da donesemo objektivan i nepristrasan zaključak o kvalitetu rada Regulatornog tela, sa posebnim naglaskom na nepoštovanje pravila u komercijalnom i političkom oglašavanju.

Ključne reči: *Regulatorno telo za elektronske medije, REM, Zakon o elektronskim medijima, Tv Pink, komercijalno oglašavanje, demokratsko društvo*

1. UVOD

REM predstavlja funkcionalno i finansijsko nezavisno telo od državnih organa i pružalaca medijske usluge, koje se stara o primeni zakona koji se odnosi na elektronske medije i generalno reguliše ponašanje emitera na medijskom tržištu. Od nezavisnosti i integriteta tog tela zavisi kvalitet regulacije, a posredno i nezavisnost elektronskih medija (audio-vizuelnih medijskih usluga). Regulatorno telo za elektronske medije kontroliše pružaoce medijskih usluga radio i televizije (audio i audio-vizuelne medijske usluge) u odnosu na Zakon o elektronskim medijima (ZEM) i u odnosu na Zakon o oglašavanju. Ima, takođe, značajne ingerencije po Zakonu o javnim medijskim servisima (ZJMS) u odnosu na pružaoce medijskih usluga javnih medijskih servisa (JUFREX, 2019:36). Postojanje nezavisne, odgovorne i stručne regulacije medija neophodna je pretpostavka za očuvanje, zaštitu i razvoj slobode mišljenja i izražavanja. Odgovornost koju Regulatorno telo za elektronske medije (u daljem tekstu REM; Regulator) ima prema građanima tokom izbornih procesa je još značajnija imajući u vidu činjenicu da je ono jedino telo koje ima nadležnost da nadzire aktivnosti elektronskih medija i koje je zaduženo za stvaranje ambijenta u kome kandidati imati jednake mogućnosti predstavljanja, a građani mogućnost da ostvare svoje pravo da budu objektivno informisani (CRTA 2023, 3).

REM bi trebalo da bude nezavisno telo sačinjeno od istaknutih nezavisnih stručnjaka koji su osvedočeni pobornici slobode izražavanja, slobodnog protoka informacija, ostvarivanja ljudskih prava, razvoja civilnog društva, unapređenja demokratije i poštovanja ustavnosti i zakonitosti; da u svom radu bude funkcionalno nezavisno i tako obezbedi medijski i politički pluralizam, kao i zaštitu ljudskih prava i sloboda a sve to u duhu primerenom demokratskom društvu. Kritike koje se iznose na račun rada REM-a tvrde da je u pitanju telo koje ne vrši zakonom poverene dužnosti na način koji se očekuje u demokratskim društvima zbog čega je vrlo moguće da (u našem slučaju) imamo neravnomernu zastupljenost kandidata u izbornim procesima, preterane napade na predstavnike opozicionih stranaka, ekstraprofite prorežimskih medija i, posledično, smanjeno poverenje u institucije Republike Srbije, kao i usporen društveni razvoj. Mnogobrojni nalazi stručnih organizacija, kako u prethodnom, tako i u

aktuelnom periodu, kao i izjave pojedinih bivših članova Saveta REM-a ukazuju da Regulator u praksi ne funkcioniše u skladu sa odgovarajućim zakonskim odredbama. Poseban osvrt dat je na političke i društvene posledice rada ove institucije, sa ciljem pružanja nepristrasnog zaključka o njenom uticaju na medijski prostor Srbije.

Centralni događaji u Srbiji 2023. godine nesumnjivo su bila dva masovna streljanja 3. i 4. maja. Prvi se dogodio u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar” u centru Beograda, kada je 13-godišnji učenik koji je pohađao školu ubio devetoro dece i radnika obezbeđenja i ranio još šest osoba. Samo dan kasnije došlo je do još jedne masovne pucnjave u blizini beogradskog naselja Mladenovac, kada je 21-star nasilnik ubio devet, a ranio 12, uglavnom mladih ljudi. Pucnjavu su pratili masovni protesti Srbije protiv nasilja. Organizatori su skupovi, uglavnom pro-EU opozicione stranke, zahtevali su vanredne izbore u septembru i kasnije koristili Srbiju protiv nasilja kao naziv koalicije u koju su se kandidovali. Srpski parlament je u julu osnovao anketni odbor za ispitivanje okolnosti koje su dovele do dve masovne pucnjave. Odborom je predsedavala opoziciona poslanica Marinika Tepić. Međutim, tek nakon nekoliko dana, anonimnim saopštenjem na sajtu parlamenta najavljeno je obustavljanje rada odbora, navodno na zahtev roditelja žrtava (Burazer 2024). Stravični događaji u Srbiji uzrokovali su snažnu reakciju naroda, a ponovno se pojavila i online peticija za gašenje televizija Pink i Happy. Protest je bio usmeren i na dodelu nacionalnih frekvencija koje su dodeljene za period 2022–2030. U nastavku ćemo predstaviti tri studije slučaja o ovim temama, a to su : Postupak dodeljivanja nacionalnih dozvola za emitovanje televizijskim stanicama za period 2022–2030, Kršenje pravnih i medijskih kodeksa u emitovanju programa Televizije Pink, Zahteve javnosti i opozicionih političkih stranaka nakon masakara u OOŠ „Vladislav Ribnikar“ i selima Orašje i Dubona za smenom članova Saveta REM-a.

2. Postupak dodeljivanja nacionalnih dozvola za emitovanje televizijskim stanicama za period 2022. godine do 2030. godine

Kako Evropska komisija procenjuje, implementacija medijske strategije naišla je na sve veće kašnjenja, utičući čak i na najvažnije mere kao što su izmene Zakona o javnom informisanju i Zakona o elektronskim medijima. U julu 2022. godine Regulatorno telo za elektronske medije (REM) dodelio sve četiri

nacionalne frekvencije, na period od osam godina, istoj televiziji kanala kao i u prethodnom periodu, tokom kojeg su svi dobijali upozorenja od REM-a zbog kršenje njihovih zakonskih obaveza. Poziv za petu licencu objavljen je u avgustu 2022. godine; procesu treba pristupiti na transparentan način, poštujući princip medijskog pluralizma i Direktivu o audiovizuelnim medijskim uslugama (Evropska komisija 2022). REM ne uspeva da demonstrira svoju nezavisnost na dosledan način i da sprovodi svoj mandat u potpunosti u očuvanju medijskog pluralizma i profesionalnih standarda. Nekoliko od ovih kanala je nastavilo da nepoštuje zakonske odredbe. REM je u avgustu 2022. godine objavio poziv za dodelu pete dozvole za medijsku uslugu sa nacionalnom frekvencijom, koja još uvek nije dodeljena, bez verodostojnog opravdanje. Prema objavljenom pozivu, REM je trebalo da odluči u roku od 30 dana od objavljivanja liste kvalifikovanih kandidata. Savet REM-a obustavio je rad između 9. i 21. decembra, tvrdeći da protestuje protiv javnih kritika koje je primio u vezi sa nedodeljivanjem pete frekvencije (Evropska komisija 2023).

Umesto odluke o petoj frekvenciji, REM je doneo odluku o štrajku. Razlog, je ozbiljno ugrožena nezavisnost u radu i bezbednost članova Saveta, kao i svih zaposlenih u REM-u. REM je u „štrajk” stupio dva dana nakon akcije televizija N1 i Nova S, „Mrak u Srbiji bez slobodnih medija”, kojima je, osim na pritiske koje trpe profesionali mediji, ukazano i da REM nije u predviđenom roku doneo odluku o petoj frekvenciji¹. REM je kasnije nastavio sa radom, ali je jednostrano odlučio da se ne nastavi sa dodelom pete frekvencije dok je žalba koju je podneo jedan podnosilac na čekanju na upravnom sudu.

Na konkurs Regulatornog tela za elektronske medije, koji je zaključen 20. juna, za četiri nacionalne frekvencije prijavilo se 14 televizija, dok se za isti broj radijskih nacionalnih frekvencija prijavilo sedam radio-stanica (REM, javni konkursi 2024)². Kako REM navodi na svom sajtu, Savet Regulatornog tela za elektronske medije je na sednici održanoj dana 07. jula 2022. godine usvojio Listu podnosilaca prijave na Javni konkurs za izdavanje dozvola za pružanje medijske usluge televizijskog emitovanja i medijske usluge radija putem terestričkog digitalnog odnosno analognog prenosa za područje cele Republike Srbije, objavljenog u „Sl. glasnik RS”, broj 49/2022 i i dopune „Sl.

¹ Predrag V. Popović, „REM tvrdi da je nezavisan, a Vučić kaže da je država dala frekvencije”, Cenzolovka, 9. decembar 2022, pristupljeno 28. septembra 2024, <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/rem-tvrdi-da-je-nezavisan-a-vucic-kaze-da-je-drzava-dala-frekvencije/>.

² !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

glasnik RS“, broj 67/2022, čije su prijave potpune i podnete u predviđenom roku (ibid). Sa navedenim podnosiocima prijava pre odlučivanja o izdavanju dozvola za pružanje usluge televizijskog emitovanja i medijske usluge radija za područja cele Republike Srbije Savet Regulatornog tela za elektronske medije obaviće javne razgovore. Podnosioci prijava su dužni da se odazovu pozivu na javni razgovor. Savet Regulatornog tela za elektronske medije će, nakon razmatranja prijava sa objavljene liste kao i uslova i kriterijuma za dobijanje dozvole za pružanje medijskih usluga propisanih u Pravilniku o minimalnim uslovima za pružanje medijske usluge i kriterijumima za odlučivanje u postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu javnog konkursa („Sl. glasnik RS“ broj 46/2016), (REM, pravilnik 2024), doneti rešenje na osnovu člana 96. Zakona o elektronskim medijima. Za nacionalne TV frekvencije konkurisalo je kao što smo već rekli, 14 televizija. Na konkursu su „izgubile“ dve kablovske televizije iz grupacije Junajted medija, koje se ističu kritičkim izveštavanjem i prenošenjem različitih mišljenja o važnim temama: njuz kanal N1 (N1 televizija d.o.o.) i Nova S (Nova S televizija d.o.o.). Nacionalnu frekvenciju nisu dobile ni nova regionalne televizija Una (Una World d.o.o.), kao ni nekad čuveni BK TV (RTV BK Telecom d.o.o.) koji je do 2006. godine imao nacionalnu frekvenciju. Na radio talasima takođe neće biti ništa novo. Nacionalne radijske frekvencije dobili su Play, Hit i čak dva radija iz kojih stoji provereni kadar Socijalističke partije Srbije Zoran Anđelković, Radio S i Radio S2. Oni su svi do sada imali nacionalne frekvencije (Popović, 2022). Dosadašnju radijsku frekvenciju je izgubio Index, a iz trke su spali i Radio Neven i Radio Plus iz Grocke.

REM je zaključio da je svih 14 televizija koje su konkurisale za frekvencije ispunilo četiri glavna kriterijuma na osnovu kojih se odlučuje o dodeli dozvola, a među njima je i onaj da li podnosilac prijave poštuje propise i profesionalne i etičke medijske standarde. Za televizije koje su najviše kršile ove standarde, Pink, Hepi, Prvu i B92 istaknuto je da ih „nisu kršile u poslednjih godinu dana“ (Cenzolovka 2024). Međutim, pre samo mesec i po dana (od objave) REM je objavio na svom sajtu da pokreće postupak protiv četiri televizije koje su sada dobile nacionalne frekvencije. Piše da je protiv B92 to učinjeno jer je u televizijskom programu učinio 187 prekršaja Zakona o oglašavanju, Prva televizija je imala 232 prekršaja, Pink je učinio 493 prekršaja, a Hepi 107. Kršenje ovog zakona je gotovo jedino koje je REM sankcionisao. Pa ipak, u Odluci REM

navodi da u proteklih godinu dana njihovi favoriti nisu kršili zakon (REM, odluka 2022).

Na sednici održanoj dana 29.7.2022. godine, REM je doneo rešenje da se izdaju dozvole za pružanje medijskih usluga televizijskog emitovanja terestričkog digitalnog prenosa za područje cele Republike Srbije sledećim podnosiocima prijave (Ibid):

1. PINK MEDIA GROUP DOO BEOGRAD, Neznalog juna 1, Beograd – TV PINK
2. PREDUZEĆE ZA MARKETING, IZDAVAČKU DELATNOST, RADIO I TELEVIIZIJU HAPPY TV D.O.O., BEOGRAD, Aleksandra Dubčeka 14, Beograd -Nacionalna Happy TV
3. PRVA TELEVIIZIJA DOO, BEOGRAD, Autoput za Zagreb 22, Beograd – PRVA
4. RADIO DIFUZO PREDUZEĆE B92 DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU, BEOGRAD, Autoput Zagreb 22, Beograd – TV B92

a odbijaju se prijave na Javnom konkursu za izdavanje dozvole za pružanje medijske usluge televizijskog emitovanja terestričkog digitalnog prenosa za područje cele Republike Srbije sledećim podnosiocima prijave (Ibid):

1. PINK MEDIA GROUP DOO, BEOGRAD, Neznalog juna 1, Beograd – VESTI
2. RADIOTELEVIIZIJA BK TELECOM DOO, BEOGRAD-STARI GRAD, Terazije 28, Beograd – BK TV
3. UNA VORLDO DOO, BEOGRAD, Bul. Mihajla Pupina 6, Beograd – UNA
4. NOVA S TELEVIIZIJA DOO, BEOGRAD, Kneza Višeslava 88, Beograd – NOVA S
5. N1 TELEVIIZIJA DOO, BEOGRAD, Omladinskih brigada 86p, Beograd – N1
6. DRUŠTVO ZA RADIO I TELEVIIZIJSKE AKTIVNOSTI KOPERNIKUS CABLE MREŽA DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU, NIŠ, CaraDušana 45, Niš – K::CN Nacionalna;
7. TV2 RS BROADCASTING DOO, BEOGRAD, Carice Milice 3, Beograd – TV2

8. TAČNO DOO, BEOGRAD, Dečanska 12/7, Beograd – TANJUG TV;
9. PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU TELEVIZIJSKOG PROGRAMA MINACORDMEDIA D.O.O. BEOGRAD, Dečanska 12/7, Beograd – K1;
10. ADRIA MEDIA GROUP DOO, BEOGRAD, Vlajkovićeve 8, Beograd – KURIR TELEVIZIJA.

Savet Regulatora je, nakon detaljnog razmatranja podnete dokumentaciju i izveštaja Stručne službe, obavio javni razgovor sa predstavnicima 14 podnosilaca, čije su prijave u skladu sa zakonski predviđenim rokom, na sednicama održanim od 12. do 14. jula 2022. godine u Beogradu, radi razjašnjenja podataka u dostavljenoj dokumentaciji (Ibid 7,8,9):

1. Predstavnici TV PINK (Tatjana Đurašinović, Željko Mitrović, Goran Gmitrić, Vladimir Petrović, Vladimir Danilović, Maša Vujović i Dragan Jelišić) su istakli da je ta televizija najgledanija, da imaju 15 studija i prihod od 70 miliona evra godišnje, više od 1000 angažovanih lica i veće kapacitete nego sve ostale komercijalne televizije sa nacionalnom pokrivenošću. Istaknuto je da je TV PINK u ranijem periodu poštovao zakonski minimum za kvalitetan program, ali da on nije adekvatno obeležen u programu, te da će, ukoliko dobije dozvolu, u budućnosti u svakom kolažnom programu adekvatno obeležavati isti. Podvučeno je da će kulturni, dečiji i naučno-obrazovni program biti dostupan sa minimum 20 odsto u programu, da će 20 odsto činiti rijaliti program, koji će ukupno sa zabavnim programom biti stupljen 30 odsto, kao i da će rijaliti biti emitovan od 22 ili 23 časa van „prajm tajma“. Oglašavanje će činiti 20 odsto, a igrani 10 odsto programa, a posebno su najavili sopstvenu produkciju igranog programa, kao važnu okosnicu programa.
2. Predstavnici Nacionalne Happy TV (Milomir Marić i Aleksandra Krstić) su na početku predstavili vlastitu vlasničku strukturu. Predstavljen je i programski elaborat i naveli da im je okosnica programa informativni program, koji je i najgledaniji (i koji će činiti 30% ukupnog programa), kao i da želi da postane porodična televizija. Istakli su da su mere koje su im izricane bile vaspitne prirode i da su uticale na njih, da su se potrudili i ispravili i otklonili sve greške. Podvukli su da više ne bi

emitovali rijaliti „prisilnog okruženja“, već isključivo rijaliti dokumentarističkog i dramskog pristupa.

3. Predstavnici TV B92 (Dragan Karadžić, Katarina Pavlović i Jovanka Terzić) su naveli da je ta televizija okrenuta mlađoj populaciji, ali da neće zapostaviti ni stariju publiku, kao i da su uspjeli da povećaju svoju produkciju. Izneli su planovi da emituju muzičku emisiju za mlade, kao i da emituju više igranog programa. Podvukli su da ta televizija postoji već 22 godine, da ima savremeni program, da posluje pozitivno, plaća poreze i redovno isplaćuje plate svojim zaposlenima.
4. Predstavnici PRVA (Katarina Pavlović, Jovanka Terzić i Miodrag Perišić) su rekli da je njihova televizija komercijalna i porodična, kao i da posluje već 16 godina, a da je fokus na komercijalnom i zabavnom programu. Posebno su istakli igrani program u „prajm tajmu“. Priznaju da im je nedostajao dečiji program, ali i da oni nisu adekvatno obeležavali navedeno u programu. Istakli su da su uložili četiri miliona evra u opremu, kao i da planiraju nove emisije.

U Odluci REM-a, a na osnovu isticanja da u prethodnih godinu dana četiri najveće komercijalne televizije nisu kažnjavane, zaključak da će: „TV PINK, Nacionalna Happy TV, PRVA i TV B92 u većoj meri nego ostali podnosioci opravdati postojanje višestrukih benefita za gledaoce na području cele Republike, prevashodno kroz objektivni i pravovremeni pristup u prenosu informacija, kroz sopstvenu produkciju programskih sadržaja kao dokaz ukupnih proizvodnih mogućnosti i raznovrsnost ponuđenih programskih žanrova na način da se zadovolje potrebe najšireg auditorijuma i ojača medijski pluralizam“ (Ibid). Sva rešenja o merama starijim od dve godine izbrisana su sa sajta REM-a i iz Registra medijskih usluga, u skladu sa članom 29. stav 9. Zakona o elektronskim medijima. Prema tome, zakon je Hepiju i Pinku išao na ruku, jer je REM prilikom ovog konkursa odlučio da u obzir uzme samo one mere koje su izrečene tokom poslednje dve godine, šest Hepiju i dve Pinku³. Javnost nije mogla da

³ U analizi efekata rada REM-a, koju je objavila Slavko Ćuruvija fondacija, posebno se ističe da REM retko i suviše blago reaguje na kršenje zakona, a zabrinjavaju i podaci da je mnogo prijava građana koji ne pripadaju nijednoj organizaciji, a osetili su se ugroženi sadržajem koji je emitovan na ovim televizijama. Primećeno je da Regulator krije prijave. Na primer, Slavko Ćuruvija fondacije je protiv TV Pink, zbog produžene kampanje protiv televizije N1 iz novembra 2019. godine, podnela prijavu kojoj su se pridružili i građani, njih 523.

Ove prijave nisu registrovane, pa ni vidljive na portalu REM-a, iako je Savet o njima odlučivao, kako se vidi iz zapisnika sa sednica Saveta. Ukupan broj registrovanih prijava fizičkih i pravnih lica od 2017. do 2019. godine iznosio je 952, dok je na veb-sajtu registrovana ukupno 171 prijava i odluka Regulatora. Predrag V. Popović, „REM o dodeli nacionalnih frekvencija: Falsifikovanje stvarnosti i pranje prošlosti televizija koje truju javni prostor“, Cenzolovka,

prisustvuje zasjedanju Saveta, iako je novinarima koji su došli pred sedište REM-a rečeno da postoji mogućnost da sednica bude otvorena, o čemu će Savet odlučiti početkom sednice. Na početku sednice Saveta odlučeno je da sednica bude zatvorena za javnost, sto je bilo jasno po izboru male sale u kojoj se ona održala.

Već posle prošlogodišnjih predsedničkih i parlamentarnih izbora, RSF je tražio od novoizabranih zvaničnika da se postaraju da se nacionalne dozvole za emitovanje programa dodeljuju na transparentan način bez političkog uticaja i samo medijima koji poštuju Etički kodeks novinara. U preporukama sačinjenim sa srpskim stručnjacima i objavljenim u aprilu 2022. godine, organizacija je predložila i konkretne mere za garantovanje efikasnosti, nepristrasnosti i transparentnosti REM-a. RSF je preporučio depolitizaciju izbora članova saveta REM-a, o čemu je vlada čak razgovarala sa medijskim stručnjacima i novinarskim udruženjima u okviru novog medijskog zakona. U stvari, srpska Vlada se obavezala na reformu u svojoj medijskoj strategiji i povezanom akcionom planu. Ali nedostatak njihove primene je osuđivan u izveštajima, za koje je konsultovan RSF, i Evropske komisije i Evropskog parlamenta koji nadgledaju integraciju Srbije u Evropsku uniju. Umesto da poštuje svoje međunarodne obaveze i raspravlja o reformi u parlamentu, Srbija radi upravo suprotno. U julu 2022. godine, regulatorno telo je obnovilo nacionalne dozvole za emitovanje četiri provladina kanala, uključujući TV Pink, uprkos njihovim flagrantnim kršenjima zakona. RSF je zatražio da se peta nacionalna frekvencija pripiše mediju koji može verodostojnije da garantuje uređivačku nezavisnost i novinarsku etiku od četiri trenutna vlasnika licence (Media Freedom Rapid Response) ⁴. Dok je proces bio u zastoju, REM je u maju 2023. godine odobrio zahtev za emitovanje TV Informer koji je pokrenuo istoimeni tabloid, koji se bavi propagandom vlasti (Reporters Without Borders). Prema Media Freedom Rapid Response, misija koju je 2021. godine preduzela organizacija za brzi odgovor za slobodu medija (MFRR) pokazala je da u Srbiji postoji „ozbiljan nedostatak transparentnosti i regulative“. Regulatorno telo za elektronske medije je veoma politizovano i slabo koristi ovlašćenja koja su data zakonom. Izveštaj (Media Freedom Rapid Response) je dalje ocrtao polarizovano medijsko okruženje, u kojem su nezavisni mediji potisnuti i potkopani od strane političara. U njemu

9. decembar 2022, pristupljeno 28. septembra 2024, <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/rem-o-dodeli-nacionalnih-frekvencija-falsifikovanje-stvarnosti-i-pranje-proslosti-televizija-koje-truju-javni-prostor/>.

⁴ Nakon što je izgubila 12 pozicija, Srbija je rangirana na 91. mestu od 180 zemalja u Svetskom indeksu slobode medija RSF za 2023 godinu.

se navodi da su javna sredstva data provladinim medijima, a da su vladini političari prihvatili samo intervjuje na tim medijima. U okviru ovog pejzaža, odluka o tome ko je dobio TV dozvole bila je vrlo očekivana. Pre nego što je odluka doneta, postojala je bojazan da će ishod biti politički (Public Media Alliance 2022). U maju su Organizacija za brzi odgovor za slobodu medija (MFRR) i Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) pozvali da tenderski proces bude transparentan (Article 19, 2022).

3. Kršenje pravnih i medijskih kodeksa u emitovanju programa Televizije Pink

Fondacija Slavko Ćuruvija je u novembru 2023. godine podnela prijavu Regulatornom telu za elektronske medije (REM) protiv Televizije Pink zbog emitovanja emisije DNK u sredu 8. novembra. Pink je emitovao emisiju DNK, u kojoj se utvrđuje očinstvo deteta, samo četiri dana posle stupanja na snagu novog Zakona o elektronskim medijima koji ovakav sadržaj zabranjuje. Novi Zakon o elektronskim medijima, koji je stupio na snagu samo četiri dana pre prikazivanja ove emisije, zabranjuje emitovanje sadržaja „usmerenog na utvrđivanje identiteta maloletnikovih roditelja (npr. osporavanje, odnosno utvrđivanje očinstva ili materinstva), bez obzira na to da li je on pod roditeljskim staranjem“ (Popović, 2023a). U spornoj emisiji je, navodi SĆF, Pink utvrđivao očinstvo maloletnog deteta i javno iznosio neprimerene detalje iz života roditelja. Slavko Ćuruvija fondacija je nedavno objavila i analizu navoda iz programskog elaborata TV Pink, na osnovu kog joj je REM obnovio dozvolu za emitovanje s nacionalnom pokrivenošću 2022. godine na još osam godina. Analiza je pokazala da Pink nije ispunio više od pola navoda iz elaborata. SĆF je zaključila da je REM već trebalo da pokrene postupak oduzimanja dozvole ovoj televiziji, kako zbog nepoštovanja elaborata tako i zbog drastičnog kršenja zakona i podzakonskih akata u njenom programu (Popović, 2023b). Predsednica Saveta Regulatornog tela za elektronske medije (REM) Olivera Zekić, 24. novembra 2023. godine odbacila je sve kritike iz izveštaja Fondacije Slavko Ćuruvija o tome da REM ne radi svoj posao u pogledu kažnjavanja TV Pink zbog emitovanja neprimerenog i manipulativnog sadržaja. Analize programa Pinka pokazuju je da ova televizija kontinuirano, osim manipulativnog sadržaja, objavljuje lažne vesti i propagandni program u korist aktuelne vlasti. Takve nalaze iznela je i

organizacija Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA), u izveštaju „Manipulisanje informacijama u Srbiji“.

Nakon emitovanja privatnog snimka bivšeg poslanika iz poslaničke grupe Moramo – Zajedno, Savet REM-a je održao hitnu sednicu, na kojoj je zaključeno da je TV Pink prekršila Zakon o elektronskim medijima i pravilnike o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga i zaštiti prava maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga. Odmah je reagovala Slavko Ćuruvija fondacija, koja je na društvenoj mreži X pitala Regulatorno telo za elektronske medije: Kada je dosta? (Scfondacija 2024). SCF je REM podsetila da je u pitanju najmanje treće grubo kršenje novog Zakona o elektronskim medijima mesec dana nakon njegovog usvajanja. „Televizija koja nikada nije ni smela da dobije dozvolu, sada definitivno mora da je izgubi“, kaže se u reakciji Fondacije i društvenoj mreži. U Zakonu o elektronskim medijima, na koji se poziva Fondacija, piše da se naročito teškom povredom zakona smatra objavljivanje programskih sadržaja kao što je „prikazivanje pornografije, scena brutalnog nasilja i drugih programskih sadržaja koji mogu teško da naškode fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloletnika“ (Ibid). Regulatorno telo za elektronske medije je na sednici održanoj po hitnom postupku doneo odluku da se pokrene postupak izricanja mera ovoj televiziji sa dozvolom za nacionalno emitovanje. U obrazloženju odluke (REM, odluka 2023), objavljene na sajtu REM-a, stoji da je postupak pokrenut zbog osnovane pretpostavke da je došlo do povrede članova 65. i 70. Zakona o elektronskim medijima (ZEM), kao i da su prekršeni pravilnici o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga i zaštiti prava maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga (Ibid). „Sadržaj emisije je jasno političkog predizbornog karaktera (i kao takav označen). Sa druge strane, seksualni čin je potpuno privatni događaj koji ne može biti doveden u vezu sa prirodom informacije koja se odnosi na politički život, koji je po definiciji javno pitanje tako da je reč o neskladu sa članom 13. stav 1. tačka 1. Pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga (Korišćenje snimka ili fotografije: Ako pružalac medijske usluge prilikom objavljivanja određene informacije koristi video snimak ili fotografiju određene ličnosti, događaja ili pojave, dužan je da: 1. obezbedi da video snimak ili fotografija prema svojoj prirodi i sadržaju odgovaraju prirodi i sadržaju informacije koja se objavljuje)“, objašnjava REM (Popović 2023c). Takođe, kako navode, objavljeni medijski sadržaj je u neskladu sa članom 70. stav 1 ZEM-a, bliže uređen članom 20. Pravilnika o

zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga, u vezi sa poštovanjem dostojanstva ličnosti. S obzirom da je objavljen medijski sadržaj izrazito ličnog karaktera, u neskladu je i sa članom 70. stav 1. Zakona, bliže uređen članom 20. Pravila o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijske usluge dužan je da medijsku uslugu pruža na način kojim se postuje postojanje ličnosti korisnika medijskih usluga, učesnika u programu i lica na koje se objavljuju odnosi informacija.) Okolnost da je lik lica na predmetnom snimku zamućen (zamaqljen), bez značaja je s obzirom na to da se u programu bezrezervno tvrdi kako je reč o Đorđu Miketiću, te je na taj način član 12. stav 18. protiv prava u oblasti pružanja medijskih usluga (Pravo na privatnost: pružalac medijske usluge ne može da objavi informacije iz privatnog života, odnosno lični zapis (pismo, dnevnik, zabeleška, digitalni zapis i sl.), zapis lika (fotografski, crtani, filmski, video, digitalni i sl.) ili zapis glasa (magnetofonski, gramofonski, digitalni i sl.), bez pristanka lica čijeg se privatnog života informacija tiče, odnosno lica čije reči, lik odnosno glas sadrži, ako se pri objavljivanju koje može zaključiti lice.) Kao što su polni organi na snimku blurovani (zamaqljeni), savim je vidljivo da je reč o prikazivanju eksplicitnog punog čina, te je programski sadržaj time svrstan u kategoriju pornografije. Članom 65. stav 1. Zakona o elektronskim medijima i članu 4. stav 1. tačka 1) Pravilnik o zaštiti prava maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga (Programski sadržaji koji mogu teško naškoditi razvoju maloletnika) za prikaze (REM, odluka).

Iako je Savet Regulatornog tela za elektronske medije početkom decembra neuobičajeno brzo reagovao na emitovanje eksplicitnog snimka Đorđa Miketića na Pinku i pokrenuo postupak izricanja mera ovoj televiziji, rezultat je izostao. Istog dana u saopštenju na sajtu Regulatora najavljeno je „da će o eventualnim merama zaštite protiv TV Pink odlučivati na narednoj sednici, u skladu sa zakonskim procedurama, koja će biti održana u prvoj polovini decembra ove godine” (Ibid). Ta sednica održana je u sredu, 13. decembra 2023. godine, ali na dnevnom redu se nije našla ova tačka. Stručna služba Regulatornog tela utvrdila je da je objavljivanjem snimka potencijalno došlo do povrede više članova Zakona o elektronskim medijima, kao i članova Pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga, kao što su poštovanje dostojanstva ličnosti i pravo na privatnost. Regulator je taj snimak svrstao u pornografiju, čije je emitovanje zabranjeno i prema Zakonu o elektronskim medijima i prema Pravilniku o zaštiti prava maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga

(Popović 2023d). Ni na redovnoj sednici Saveta REM-a održanoj 7. Juna 2024. godine se nije odlučivalo o izricanju mere TV Pink zbog emitovanja eksplisitnog sadržaja Đorđa Miketića, iako je postupak protiv te televizije pokrenut još 1. decembra 2023. godine.

Fondacija Slavko Ćuruvija je 6. Decembra 2023. godine objavila „Analizu ispunjenosti programskog elaborata TV Pink“⁵. Nakon obnove dozvola za emitovanje s nacionalnom pokrivenošću 2022. godine, pratili su koliko televizije koje su dobile dozvole poštuju navode iz svojih programskih elaborata. TV Pink nastavlja da ignoriše sopstvena obećanja iz elaborata i zakonske obaveze, a REM da na to ne reaguje. Fokus analize usmeren je na 23 obećanja TV Pink o programskom sadržaju u elaboratu iz 2022. godine, za čiju proveru su postojali odgovarajući kapaciteti. TV Pink nije ispunila 16 obećanja iz programskog elaborata iz 2022. godine (Slavko Ćuruvija fondacija 2023):

1. Emitovanje programa namenjenog svim ciljnim gledaocima starijim od 4 godine.
2. Promena programske šeme.
3. Pet odsto programa prilagođenog osobama sa oštećenim sluhom.
4. Uvođenje Nacionalnog dnevnika u 21:00 i Nacionalnog dnevnika u 00:00.
5. Emitovanje više od 10 dokumentarnih serijala BBC-a, čije je licence, kako navodi u elaboratu, Pink pribavio. Pretragom na internetu, utvrdili smo da su neki emitovani na programima Da vinci, RTS ili Pink Pedia, ali ne i na nacionalnoj TV Pink nakon obnavljanja dozvole.
6. Uvođenje sedam novih svetskih zabavnih formata u sezoni 2022/2023.
7. Poštovanje „principa TV Pink“.
8. Emitovanje dečjeg programa koji podrazumeva crtane filmove američke A produkcije.
9. Emitovanje dečjeg programa u okviru kolažnog programa.
10. Emitovanje kvalitetanog programa (dečji, dokumentarni, kulturno-umetnički i naučno-obrazovni) koji čini 20% ukupnog programa.
11. Emitovanje dokumentarnih filmova u jutarnjim terminima.

⁵ Za potrebe ove analize korišćeni su izveštaji Službe za monitoring i analizu REM-a u periodu pre 2022. godine, kao i vanredni Kontrolni izveštaj o načinu ispunjavanja zakonskih i programskih obaveza komercijalnih pružalaca medijskih usluga, koji je na zahtev dostavljen Skupštini Srbije u maju 2023. godine, nakon masovnih ubistava u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar” i okolini Mladenovca 3. i 4. maja.

12. Uvođenje kulturno-umetničkog dnevnika, kao emisije koja će obrađivati „pitanja kulturne politike, aktuelna dešavanja i informacije o kretanjima i trendovima u kulturi, izveštaji sa različitih kulturnih i umetničkih događaja (u pozorištima, muzejima, bioskopima; najznačajniji muzički događaji i najznačajniji književni događaji)”.
13. Emitovanje novih zabavnih formata u prajm tajm terminima – „Ja imam talenat”, „Pinkove zvezdice”, „Ples sa zvezdama” i „Tvoje lice zvuči poznato” već od sezone 2022/2023.
14. Smanjenje udela rijaliti programa.
15. Uvođenje vikend programske šeme obogaćene filmskim programom.
16. Emitovanje kulturno-umetničkog programa u okviru kolažnih emisija.

TV Pink je u potpunosti ispunila pet obećanja, dok je dva ispunila delimično. Ispunjena su sledeća obećanja: da će emitovati već postojeće informativne, kao i rijaliti formate, da će uvesti emisiju Tech Talk (tvrdi se u izveštaju REM-a), da će emitovati direktne prenose iz studija (rijaliti i tok šou emisija) i da će program trajati 24 sata dnevno. Delimično ispunjena obećanja odnose se na zabavnu emisiju „Pinkove zvezdice” i emitovanje serija. Emisija „Pinkove zvezdice” jeste emitovana, ali ne u „prajm tajmu”, kako je obećano u elaboratu, već vikendom oko 13 časova. Pink je u elaboratu obećao prikazivanje domaćih serija, mada je za šest meseci (prema podacima REM-a), započeto emitovanje tek jedne (Ibid).

U tekstu CINS-a od 24.10.2023. godine pod nazivom „Milion za televizije mimo zakona i uz blagoslov REM-a“ govori se o tome da „televizije sa nacionalnom frekvencijom već godinu dana bez ikakvih posledica mogu da zarađuju milione evra emitujući više reklama nego što je zakonom dozvoljeno“ (Ćurčić & Milosavljević, (2023). Pri čemu „istraživanje CINS-a pokazuje kako sistem, koji bi trebalo da ih spreči u tome, ne funkcioniše“ (Ibid). Naime, u navedenoj studiji se iznosi da oglašavanje na Pink televiziji nije u skladu sa odredbama Zakona o oglašavanju, te da isto znatno prekoračuje dozvoljene limite što omogućava višemilionske nezakonite prihode medija koji ne poštuju zakon. Studija navodi reči nekadašnje članice Saveta REM Judite Popović: „Ovo spada u korpus zloupotreba tih televizija uz očigledno prećutnu saglasnost REM-a kada tako postupa, odnosno ne postupa. Inače se o tome raspravlja na sednicama. Bude jedan periodični izveštaj o tome koliko je bilo povreda Zakona o oglašava-

vanju i onda se donese odluka da se zbog toga protiv njih podnese prekršajna prijava. To je otprilike nešto šablonski, ništa spektakularno“ (Ibid). Međutim, CINS navodi da je istraživanjem došao do saznanja da prijava nije bilo a da je samo u avgustu mesecu 2022. godine zakon od strane Pink i Hepi televizije prekršen čak 800 puta. Pored toga CINS navodi da je u prethodnom periodu Pink ipak bio kažnjavao zbog kršenja zakona ali „Sudija im je ipak odredila minimalnu kaznu. Za 11 članova zakona koji su prekršili izrekla je ukupno 3,3 miliona dinara. Kaznu od 300 hiljada dinara trebalo je da plati i Ivan Vlatković, direktor marketinga na ovoj televiziji. Milione koji su dobili kršenjem zakona ni sud, ni REM nisu tražili da vrate“ (Ibid) .

Iako je TV Pink najavila značajno smanjenje rijaliti programa, pogotovo u dnevnim terminima, broj programskih segmenata koji zauzima rijaliti program „Zadruga“ u toku dana ostao je nepromenjen. Kako navodi pomenuto istraživanje Fondacije Slavko Ćuruvija, ukupno posmatrano, prema podacima iz poslednjeg izveštaja REM-a (REM, kontrolni izveštaj 2023), udeo rijalitija u programu TV Pink porastao je sa prosečno 33,74 odsto godišnje u periodu 2014-2020. godine na 46,44 procenata u prvom kvartalu 2023. godine. Tako se, uprkos tvrdnji iz elaborata da će ova vrsta programa zauzimati 20% programske šeme, udeo rijalitija zapravo približio polovini ukupno emitovanog programa. Kako REM navodi, analiza programa u periodu od 1. oktobra do 31. decembra 2022. godine pokazuje da je ponuda sadržaja RTV Pink, kao i u predhodnom periodu (period pre dodeljivanja nove dozvole za nacionalnu pokrivenost), bazirana na rijaliti i informativnim programskim sadržajima. Kao i ranijih godina, celokupan informativni program realizovan je u sopstvenoj produkciji TV Pink. Okosnicu informativnog programa čine dnevno-informativni programski sadržaji: vesti i dnevници, kao i emisije redovanog informativnog programa: jutarnji programi. Centralna informativna emisija je Nacionalni dnevnik u 18:30h; ima svoja izdanja u još tri termina tokom dana: Jutarnji dnevnik, Nacionalni dnevnik u 13h i Nacionalni dnevnik u 15h. Emisije redovnog informativnog programa Novo Jutro i Novo vikend jutro konceptualno su formati jutarnjeg programa kolažnog tipa: objedinjuju preglede servisnih informacija sa najnovijim vestima i pregledom društveno-političkih aktuelnosti, najčešće u formi razgovora u studiju. Četvoročasovna emisija Novo jutro prikazuje se svakog radnog dana u nedelji, a vikendom emisija Vikend novo jutro traje i preko pet sati. Sedmična emisija Hit tvit prikazuje se nedeljom uveče. Rijaliti program je i

dalje najzastupljenija vrsta programa na TV Pink. Nastavljeno je s produkcijom i emitovanjem formata Zadruga, Paparaco lov, Brak na neviđeno, DNK, Kuća od srca, a počeo je sa emitovanjem i novi muzičko-takmičarski format Zvezde Granda. U emisijama kolažnog tipa uočene su izdvojene programske celine dokumentarnog, naučno-obrazovnog i kulturno-umetničkog programa. Kako je i najavljeno u Elaboratu, u novoj koncepciji jutarnjeg programa svakodnevno se emituje rubrika Tech Talk o savremenim tehnološkim dostignućima. Izdvajaju se i posebni segmenti u kojima gosti razgovaraju na teme koje se tiču zdravlja, a bave se i najrazličitijim problemima mladih. U vikend izdanju emisije jutarnjeg programa izdvojen je dokumentarni segment Prst sudbine. U okviru zabavne emisije Premijera emituju se stalne rubrike (segmenti) kulturno-umetničkog programa Sa lica mesta (o kulturnim manifestacijama i izveštaji o aktuelnim kulturno-umetničkim događajima) i dokumentarnog programa Od nas do vas rubrika o mestima i gradovima kroz sećanja poznatih ličnosti. Dečji program, iako predviđen u Elaboratu, u posmatranom periodu nije zabeležen. Tokom posmatranog perioda emitovan je jedan domaći igrani film, i nastavljeno emitovanje dve turske serije (Ibid).

Udeo rijalitija u programu TV Pink porastao je sa prosečno 34 odsto godišnje u periodu 2014-2020. godine, na 46 odsto u prvom kvartalu 2023, odnosno nakon obnavljanja dozvole. Sa druge strane, obavezni kvalitetan program (dečji, dokumentarni, naučno-obrazovni i kulturno-umetnički) sam REM u svom izveštaju meri u promilima, iako Pink u elaboratu obećava da će činiti 20 odsto ukupnog programa, što je i zakonska obaveza. Obećanja koja TV Pink nije ispunila, navodi Slavko Ćuruvija fondacija, uključuju promenu programske šeme, emitovanje programa namenjenog osobama sa oštećenim sluhom, svetskih dokumentarnih serijala, novih svetskih zabavnih formata, obogaćivanje vikend šeme filmovima, uvođenje kulturno-umetničkog dnevnika, crtanih filmova... „Iako su programski elaborati televizija sastavni deo dozvola za emitovanje, o čijem je ispunjavanju REM obavezan da se stara, ovo telo nije reagovalo na kontinuirano nepoštovanje navoda iz programskog elaborata. Umesto toga, REM u svom Kontrolnom izveštaju za period oktobar '22-mart '23. godine konstatuje da do povreda zakona i pravilnika nije došlo i da Pink ispunjava sve svoje obaveze“, navodi se u Istraživanju (Salvko Ćuruvija fondacija 2023b). Javno dostupni podaci i analize ukazuju na to da su kršenje profesionalnih standarda, manipulacije činjenicama, nedostatak nepristrasnog izveštavanja, kao

i promocija neprimerenog ponašanja kontinuirano prisutni u programu TV Pink. Iako je nedvosmisleno uočeno kontinuirano drastično kršenje zakonskih obaveza, REM ni nakon 15 meseci od obnove dozvole, nije postupio prema svojim zakonskim ovlašćenjima i sproveo odgovarajuće mere protiv TV Pink, poput privremene zabrane emitovanja ili oduzimanja dozvole (Ibid).

4. Zahtevi javnosti i opozicionih političkih stranaka nakon masakara u OOŠ „Vladislav Ribnikar“ i selima Orašje i Dubona za smenom članova Saveta REM-a

Masovni antivladini protesti smatraju da su provladini kanali delimično odgovorni za klimu nasilja u zemlji kandidatu za EU nakon dve masovna pucnjava koje su se dogodile u maju 2023. godine u Republici Srbiji. Reporter bez granica (RSF) pozivaju vlasti da reformišu medijsku regulativu, da promovišu novinarsku etiku i da se bore protiv širenja nasilja u medijima (Reporters Without Borders 2023). Na najvećim protestima od pada diktatora Slobodana Miloševića 2000. godine, desetine hiljada ljudi okupilo se u Beogradu 3. juna 2023. godine da zahtevaju raspuštanje medijskog regulatora i oduzimanje dozvola za emitovanje provladinih kanala. Protesti koje organizuju opozicione stranke okrivljuju kulturu nasilja u medijima za smrt 18 ljudi u dve masovne pucnjave. U subotu, kada je obeležen mesec dana od ubistava koja su se dogodila 3. i 4. maja, demonstranti su se okupili po peti put. U ovom kontekstu nepoverenja i osporavanja, Regulatorno telo za elektronske medije ima vitalnu ulogu u garantovanju i promovisanju pluralističkog i odgovornog medijskog okruženja u kome se poštuje novinarska etika. U maju 2023. godine, u kontekstu tragičnih masovnih pucnjava, REM je izašao pred Skupštinu Odbora za kulturu i informisanje predstavljajući izveštaj o praćenju medija za period oktobra 2022. godine do marta 2023. godine, osvrćući se i na temu nasilja u medijima. Uprkos činjenici da nekoliko TV kanala emituje sadržaje koji podstiču otvorenju ili prikrivenu mržnju ili nasilje, uključujući obezbeđivanje platforme za osuđene ratne zločince, REM je zaključio da su svi mediji, osim jednog, u celini su ispunili odredbe Zakona o elektronskim medijima. U toku izveštajnom periodu, nekoliko TV kanala sa nacionalnim frekvencijama, uključujući TV Pink i Happy TV, nisu ispunili sopstvene obaveze i obaveze na programu za decu, kulturu i obrazovanja, na osnovu čega su dobili (obnovljenu) nacionalnu frekvenciju. U maju 2023. godine, REM je dodelio kablovsku i IPTV licencu izdavaču

štampanog tabloida koji, prema Savetu za štampu, često krši etički kodeks ponašanja. U junu 2023. godine jedan član Saveta REM-a podneo je ostavku zbog neslaganja sa radom i ponašanjem Regulatora (Evropska komisija 2023: 45). Tada je počela serija masovnih protesta u Beogradu i drugim mestima u Srbiji nakon pucnjave u školi u Beogradu i pucnjave kod Mladenovca i Smedereva. Demonstranti su pozvali da se preduzmu mere protiv televizije Pink i još jednog komercijalnog emitera, kao i provladinih tabloida, nakon pucnjave 3-4. maja u kojoj je 18 ljudi poginulo, a 20 povređeno, od kojih su mnogi deca. Antivladini demonstranti takođe su zahtevali smenu ključnih bezbednosnih zvaničnika i tela za praćenje medija tokom uličnih demonstracija. Pucnjave u maju šokirale su Srbiju, posebno jer se prva dogodila u jednoj beogradskoj osnovnoj školi kada je tinejdžer iz pištolja svog oca otvorio vatru na svoje drugove iz razreda. Dan kasnije, dvadesetogodišnjak je nasumično pucao na ljude u ruralnom području južno od Beograda. Ovim protestima pod nazivom „Srbija protiv nasilja” prisustvovalo je više desetina hiljada demonstranata. Iako su ih organizovale opozicione stranke, na protestima nije bilo nikakvih stranačkih znakova. Srpska opozicija je pozvala na protest sa više zahteva, uključujući zabranu rijaliti programa i tabloida koji šire laži i nasilje i smene političara i šefova medijskog regulatornog tela REM-a. U Beogradu ispred provladine TV stanice za koju demonstranti kažu da promoviše kulturu nasilja i da bi joj trebalo oduzeti dozvolu za emitovanje nakon dve masovne pucnjave koje su se dogodile, okupilo se više hiljade ljudi. Protest su započeli ispred zgrade Skupštine Srbije pre nego što su hiljade ljudi prošetale ka zgradi televizije Pink u stambenoj četvrti Beograda u kojoj se nalaze i strane ambasade i rezidencije. Demonstranti su pred zgradom RTS-a zahtevali ostavke rukovodstva i objektivno izveštavanje o protestima koji se nedeljama unazad održavaju u glavnom gradu Srbije, smena članova krovne organizacije za kontrolu medija, REM-a, je zahtev koji su organizatori protesta izneli na prvom protestu 8. maja, zatim se zahtevalo oduzimanje nacionalnih frekvencija televizijama Pink i Happy, ukidanje rijalitija i drugih programa koji promovišu nasilje, gašenje tabloida koji propagiraju nasilje i krše kodeks, ostavka ministra policije, ostavka direktora Bezbednosno informativne agencije, sednica parlamenta o odgovornosti Vlade i bezbednosnoj situaciji. Poslednji zahtev je ispunjen.

Kritičari navode da su rijaliti programi televizije Pink, sa scenama nasilja i nastupima kriminalaca i osuđenih ratnih zločinaca, jedan od razloga zašto bi

TV stanica trebalo da izgubi nacionalnu dozvolu za emitovanje. Rijaliti programi u srpskim provladinim privatnim medijima redovno prikazuju nasilje. TV Pink se tada obavezala da će od sledeće nedelje prestati emitovati emisiju „Zadruga” u kojoj je prikazan kriminalac osuđen za zločine narkotika i pljačke kojima je navodno inspirisan osumnjičeni počinilac masakra 4. maja. Zvezda rijaliti programa, ponavljač je na ekranu viđen kako vređa i napada druge učesnike, pa čak i davi svog partnera. To naravno nije učinjeno. Poslednja sezona Zadruga obilovala je scenama nasilja i tuča, a među glavnih akterima bili su i osuđenici za teška krivična dela, poput aktera, koji je u Srbiji služio kaznu za ubistvo i trgovinu narkoticima, dok je u Švajcarskoj bio u zatvoru zbog oružane pljačke. Žrtve njegovog verbalnog, ali i fizičkog nasilja u rijalitiju bile su i njegova bivša vanbračna supruga i emotivna partnerka iz „Zadruga”. Među učesnicima ove sezone „Zadruga” bio je i akter koji je više puta u Srbiji služio zatvorske kazne zbog teških krivičnih dela, kao što su trgovina drogom i nelegalno držanje oružja. U prethodnoj sezoni, odnosno, petoj sezoni, javnost je mogla da vidi kako davi partnerku, nakon njegovog čupanja i hvatanja za vrat, devojka je pala na pod (Luftika 2024). U daljim scena nasilja koje se dešavalo uživo na televiziji sa nacionalnom gledanošću, emitovano se razne situacije jedne dugogodišnje učesnice koja je svakodnevno imala nervne slomove kao i histerične napade. U jednom od takvih napada, ona je uživo obrijala sebi glavu, pokazivajući da joj je potrebna pomoć stručnjaka ali je ostala u zatvorenom prostoru. Jedan od učesnika ovog programa, fizički je nasrnuo na svoju devojku, koju je vukao po podu i pokušao da izbaciti iz sobe. Ona mu je potom uzvratila udarcima, a nedugo kasnije su svoj odnos „izgladili”. Osim njihovog primera, druga dva učesnika su takođe kreirala sličnu atmosferu. Dotični je brutalno nasrnuo na svoju devojku, lupio joj nekoliko šamara, a potom je bacio na pod. Devojka je tokom bravka u rijalitiju zatrudnela, te je insistirala da želi da zadrži dete, gde su se udarci nasavili iako je znao da je ona u drugom stanju. Izgovarao joj je stravične pretnje i terao je da abortira. Dotična se tada, u programu uživo, govoreći u kamere, obratila Željku Mitroviću i zatražila da policija dođe na imanje u Šimanovce gde se rijaliti odvija, jer je, kako je tvrdila, bila uplašena za svoju bezbednost. Njen dečko je ostao u rijalitiju, sve do trenutka do kada nije slagao da mu je otac preminuo kako bi pobeгаo. Povodom ovog slučaja tada se oglasila glumica i aktivistkinja Bojana Novaković koja je apelovala da se Željko Mitrović uhapsi zbog dopuštanja da se ovakve scene emituju na televiziji sa nacionalnom frekvencijom

(Dedakin 2024). Takođe se moglo videti kako učesnica štiklom razbija dečku glavu, kako učesnik demonstrira kako ubiti čoveka i priča o ubistvima koje je počinio, te je jednom prilikom i uputio pretnju smrti drugoj učesnici Rijalitija, zatim scene aktera koji tuče drugog učesnika te je pred kamerama prebio svoje dve partnerke zbog čega je bio u kućnom zatvoru i nosio nanogicu. On je zbog toga i diskvalifikovan iz Rijalitija. Svakodnevni nervni slomovi dotične učesnice i tuče sa njenim momcima iz više sezona, kulminirale su tako da je ona prvo svojom glavom lupala o vrata, pokušavajući da naudi sebi, a zatim je par dana kasnije to ponovila ali sa staklenim vratima. Jedan od najstrašnijih primera je bio taj kada je jedan od aktera sebe ranio hladnim oružjem (Ibid). Kako je pri ulasku u Zadrugu, stupio u vezu sa dvadeset godina mlađom devojkom i prevario svoju nevenčanu suprugu posle petnaest godina braka, doslo je do nervnog sloma. Kada je njegova prevarena partnerka takođe ušla u rijaliti, on je počeo da besni i lomi sve oko sebe te uzeo nož i počeo i nasrnuo na sebe. Iako je obezbeđenje odmah odreagovalo i dalje fatalne povrede su bile sprečene, dotični je nastavio boravak u Rijalitiju dok su sankcije produkcije i REM-a izostale. Sve je ovo publika mogla da prati na Pink Tv, televiziji sa nacionalnom frekvencijom, na kanalima društvenih mreža a posebno na Jutjub kanalu na kome se nalazi skoro 200 hiljada snimaka, gde su najgledaniji snimci baš oni koji promovišu scene nasilja. Stravični događaji u Srbiji uzrokovali su snažnu reakciju naroda, a ponovno se pojavila i online peticija za gašenje televizija Pink i Happy. „Zahtevamo da se televizijama Pink i Happy ne dodele nacionalne frekvencije. Ove dve televizije su dodeljene nacionalne frekvencije koristile u velikoj meri za kršenje Zakona o elektronskim medijima” stoji u opisu peticije koja je prikupila preko 350 hiljada potpisa u kratkom roku (Ozonpress 2024). Američki CNN je tada, pola sata pred zvaničan početak trećeg mirnog protesta „Srbija protiv nasilja“ pustio „hitnu vest“ u kojoj analizira dešavanja u Srbiji proteklih nedelja, „gnev javnosti je takođe usmeren na televizijske emisije. U najpopularnijem rijaliti programu na televiziji Pink učesnik je akter koji je osuđeni ubica i diler narkotika, a on je samo jedan od mnogih zločinaca koji imaju istaknutu ulogu u srpskim medijima. Skoro 440.000 ljudi potpisalo je peticiju kojom se traži da dve TV stanice sa nacionalnom pokrivenošću izgube dozvole za emitovanje nasilnih rijaliti programa“, (Serbian Times 2024), navedeno je u analizi.

Regulatorno telo za elektronske medije trebalo je da, u vanrednom izveštaju dostavljenom Skupštini Srbije nakon masovnih ubistava u maju 2023. godine,

posebnu pažnju posveti slučajevima nasilja u televizijskom programu. Ipak, REM to nije učinio, već se bavio isključivo nadzorom nad udelima različitih programskih žanrova na televizijama. Zbog ovakvog propusta REM-a, ne postoje jasne informacije o tome koliko slučajeva nasilja je bilo prikazano na TV Pink (Slavko Ćuruvija fondacija 2024). Međutim evidentirano je bar 5 ovakvih scena nasilja u „Zadruzi” zbog kojih je podneta prijava protiv Pinka. Za nasilje i divljanje na nacionalnim televizijama, reakcije REM-a su izostajale, jer, nije bilo potrebne većine. Posle 78 prijava građana, dostupnih na sajtu REM-a, iz 2020. godine, (nakon 3 godine) doneto je isto toliko rešenja kojima su sve prijave, zbog uznemirujućeg sadržaja u rijalitetu, odbačene kao neuredne, pokazuje analiza Slavko Ćuruvija fondacije (Petrović-Škero, & Jovanović 2020).

Predsednika Srbije Aleksandar Vučića je 25. maja 2023. godine, dao preporuku da se ukine rijaliti program „Zadruga”, što je vlasnik Pink televizije Željko Mitrović u najkraćem mogućem roku, ne dužem od desetak dana i najavio na svom Twitter postu, i uprkos zvaničnom „završetku” ovog rijalitija 8. juna, nastavio je emitovanje ovog formata kroz svakodnevne emisije „Zadruga – narod pita”. Tamo su gosti komentarisali scene iz rijalitija koji se završio, a koje su ponovo emitovane. Mesec dana nakon ovog obećanja, u julu, Mitrović je u Pinkovoj emisiji „Hit tvit” izjavio da nije rekao da će rijaliti biti ukinut, već prekinut, zbog ambijenta izazvanog masovnim ubistvima i potom najavio nastavak „Zadruga” u kom će „tolerancija na prizvuk nasilja biti nulta” (N1, 2023). Od septembra 2023. godine, počelo je emitovanje rijaliti programa „Elita”, kao posebnog izdanja sedme sezone „Zadruga”. Nedelju dana nakon emitovanja Elite“, došlo je do prvog fizičkog obračuna. Verbalni sukob zbog navodne krađe novca između dva takmičara eskalirala je tučom koja je emitovana uživo u programu na televiziji „Pink“. Upravo ovakve scene, smatraju građani koji mesecima unazad protestuju „Protiv nasilja“ razlog su za normalizaciju i porast istog u društvu (Luftika 2024). Posle 11 meseci, i ovaj format je završen. Gledaoci su imali priliku da na jednoj nacionalnoj televiziji uživo gledaju tuču učesnika. Naime, dok je jedna učesnica razgovarala sa voditeljkom, njena cimerka joj je prišla i iz sve snage lupila šamar, a onda je i počupala za kosu. Zabrinuta voditeljka je odmah počela da galami na njih i doziva obezbeđenje koje ih je jedva razdvojilo, a u jednom trenutku su i prekinuli prenos programa (Manojlović 2023). Kako prenose mediji, nasilnica će biti novčano kažnjena, kao i svi ostali koji su se slično ponašali, a potom bez problema ponovo ulazili u rijaliti

i dobijali punu medijsku pažnju. Nažalost, ovo nije usamljen slučaj u „Eliti“, a ovu sezonu su još jednom ispratili ljubavni trouglovi, ljubomorni ispadi jednog aktera nakon što je u vilu ušao i bivši dečko njegove sadašnje devojke, dve trudnoće i odluke o tome da li će učesnice abortirati, skandali oko učesnika koga se porodica odrekla zbog veze sa ženom, kao i smrtni slučaj u porodici jednog od učesnika čiji je mlađi brat sebi oduzeo život, a bivši košarkaš se vratio u rijaliti svega par meseci kasnije (Ibid). Zbog nasilja je diskvalifikovana i višegodišnja učesnica, dok je pre nje izbačena i učesnica koja je nasrnula na takmičara koji je trpeo najviše nasilja u ovom rijaliti programu. On je pripadnik LGBT populacije što nije krio, te je zbog toga tokom čitave sezone preživljavao vređanja i teške uvrede. U jednom sukobu ga je njegov cimer, oborivši na zemlju, naneo povredu glave. Svakoga puta, reakcija REM-a je izostala.

U Nacrtu Zakona za elektronske medije, koji je poslat na javnu raspravu, radna grupa koja je na njemu radila nije dozvolila da se promeni aktuelni sastav Saveta REM-a, čime je vlast još jednom pokazala da stoji iza odluka REM-a, tela koje je ostalo slepo na promociju nasilja u nekim od najgledanijih programa, sve pod maskom odbrane slobode izražavanja (Cenzolovka 2023b). U nacrtu novog zakona pominje se i rijaliti program, ali u članu posvećenom ovoj vrsti programa nema odredbe o odloženom emitovanju rijaliti programa, što je bio predlog za izmenu ZEM-a koji je potpisalo 36.000 građana, na inicijativu Udruženja za zaštitu ustavnosti i zakonitosti (UZUZ), a koji se u skupštinskoj proceduri nalazi od decembra 2019. godine⁶. Ni nacrt novog Zakona o elektronskim medijima ne predviđa ograničenje emitovanja rijalitija, već se samo navodi da je zabranjeno prikazivati teško nasilje, polni odnos, zloupotrebu opojnih droga ili govor mržnje. Pružalac medijske usluge dužan je da poštuje dostojanstvo ličnosti i druga prava učesnika u rijalitijima, naročito nije dozvoljeno postupati prema njemu na diskriminatoran, nečovečan ili ponižavajući način (Cenzolovka 2023c). Za nepoštovanje navedenih obaveza, međutim, sankcije nisu propisane.

5. Zaključak

Regulatorna tela u našoj državi su uspostavljena u skladu sa zakonima modernog demokratskog društva. Međutim, na osnovu rezultata rada regulatornih tela možemo zaključiti da se predmetni zakoni selektivno primenjuju.

⁶ Pre tri godine i Savet REM-a je odlučivao o usvajanju pravilnika kojim bi se emitovanje rijaliti programa ograničilo na noćne sate, ali taj pravilnik nije usvojen.

Regulatorna tela bi trebalo da regulišu medijske sadržaje, u skladu sa medijskim zakonima i standardima demokratskog društva. Međutim, na kršenja istih od strane pružaoca medijskih usluga regulatorna medijska tela ne reaguju, zbog čega izostaju odgovarajuće sankcije. Činjenica je da su zakoni koji karakterišu liberalno-demokratski poredak formalno usvojeni, ali uprkos tome institucije nisu izvršile potpunu promenu načina funkcionisanja.

Istina je da za razumevanje uloge, rada i mehanizme regulatornih tela, kao sredstva kontrole u demokratskom društvu, potrebno i važno razumeti zakone koji predstavljaju osnovu za njihovo funkcionisanje u vidu posredničkog sistema regulacije. Međutim, kontekst novog okruženja u poslednjih nekoliko decenija pokazuje da postojanje zakona nije dovoljno da obezbedi efikasno funkcionisanje regulatornih tela. Naša pažnja je bila usmerena na politički, komercijalni i kulturološki aspekt rada REM-a sa posebnim osvrtom na političko i komercijalno oglašavanje, odnosno da li REM sankcioniše slučajeve koji zakonski nisu odgovarajući ili ga kroz proces dodele frekvencija potpuno urušava.

U istraživanju smo ukazali na mnogobrojne primere kršenja medijskih zakona, kada je REM propustio da deluje, iako je u njihovoj nadležnosti bilo da to i učini. Pokazali smo kako vladajuće političke partije u Srbiji i nosioci ključnih funkcija u nadležnim institucijama imaju presudnu ulogu u usmeravanju rada istih. Dokazali smo da REM, koji ima veliku društvenu, pa tako i političku moć, istu ne koristi u cilju dalje demokratizacije društva i podizanja nivoa demokratske i kulturne svesti, već, naprotiv, svoj uticaj koristi kako bi pojedini mediji bliski vladajućem režimu ostvarivali nezakonite visoke profite, imali izuzetno veliku gledanost i tako dalje uticali na nizak stepen objektivne informisanosti građana, ali i na nizak nivo demokratije i kulture u našem društvu. Dokazali smo da REM dodeljuje frekvencije televizijskim i radio stanicama i donosi odluke koje su protiv zakona. Na taj način, kroz taj postupak dodele frekvencije emiterima, REM je propustio da utiče na javno mnjenje kroz podizanje političkog i demokratskog standarda, ali i kulturnog aspekta tj. promovisanja kulture u medijima. Dokazali smo da odluke koje se donose nisu u interesu promovisanja i podizanja demokratskog i kulturnog standarda kroz programe koji se emituju, odnosno da je rezultat upravo suprotan.

Dat je poseban osvrt na političke i društvene posledice rada ove institucije, sa ciljem pružanja nepristrasnog zaključka o njenom uticaju na medijski prostor Srbije.

Literatura

- Leksikon medijskih i javnih pojmova u Republici Srbiji, (2019), JUFREX, Savet Evrope.
- ARTICLE 19. (2022, 25. maj). Serbia: Tendering process of national TV licences must be transparent. Preuzeto 25. juna 2024. sa <https://www.article19.org/resources/serbia-national-tv-licences/>
- Burazer, N. (2024). Serbia. Freedom House. Preuzeto 4. avgusta 2024. sa <https://freedomhouse.org/country/serbia/nations-transit/2024>
- Cenzolovka. (2023a). Analiza odluke REM-a: Izvrtanje činjenica, prikrivanje prijava i ignorisanje kršenja zakona. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.021.rs/story/Info/Srbija/313689/Analiza-odluke-REM-a-Izvrtanje-cinjenica-prikrivanje-prijava-i-ignorisanje-krsenja-zakona.html>
- Cenzolovka. (2023b). Vlast koja stoji iza televizija koje od kriminalaca prave zvezde i koje REM ne kažnjava, sad traži sankcije zbog promocije nasilja. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.cenzolovka.rs/etika/vlast-koja-stoji-iza-televizija-koje-od-kriminalaca-prave-zvezde-i-koje-rem-ne-kaznjava-sad-trazi-sankcije-zbog-promocije-nasilja/>
- Cenzolovka. (2023,c). Nacrt Zakona o elektronskim medijima: Država zadržava uticaj na izbor članova Saveta REM, aktuelni sastav Saveta REM-a ostaje. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-medi-ji/nacrt-zakona-o-elektronskim-medijima-drzava-zadrzava-uticaj-na-izbor-clanova-saveta-rem-aktuelni-sastav-saveta-rem-a-ostaje/>
- CRTA, Predizborna tišina u REM-u : uloga Regulatornog tela za elektronske medije u izbornom procesu“, pristupljeno 01.12.2023. godine, URL: https://mediji.gradjanske.org/wp-content/uploads/2018/08/Finalno_04-predizborna-tisina-NOVO.pdf
- Dedakin, I. (2024, 11. avgust). 10 najgorih scena nasilja u Zadruzi koje Mitroviću nikada nećemo zaboraviti i zbog kojih Pink treba da izgubi nacionalnu frekvenciju. Nova.rs.. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://nova.rs/zabava/sudbine/10-najgorih-scena-nasilja-u-zadruzi-koje-mitrovicu-nikada-necemo-zaboraviti-i-zbog-kojih-pink-treba-da-izgubi-nacionalnu-frekvenciju/>
- Ćurčić, T., & Milosavljević, I. (2023, 24. oktobar). Milioni za televizije mimo zakona i uz blagoslov REM-a. Centar za istraživačko novinarstvo Srbije.

- Preuzeto 1. novembra 2023. sa <https://www.cins.rs/milioni-za-televizije-mimo-zakona-i-uz-blagoslov-rem-a/>
- European Commission. (2023). Serbia 2023 Report. Brussels. Preuzeto 28. septembra 2024. sa https://enlargement.ec.europa.eu/serbia-report-2023_en
- European Commission. (2022, 12. oktobar). Key findings of the 2022 Report on Serbia. Brussels. Preuzeto 28. septembra 2024. sa https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/country_22_6089/COUNTRY_22_6089_
- Luftika. (2024, 11. avgust). Učesnici Mitrovićeve 'Elite' potukli se posle samo 7 dana rijalitija, propagiranju nasilja nema kraja. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://luftika.rs/elita-tuca-rijaliti/>
- Manojlović, J. (2023). Novo brutalno nasilje u rijalitiju: Sramna 'Elita' završena tučom dve učesnice. Nova.rs.. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://nova.rs/zabava/showbiz/novo-brutalno-nasilje-u-rijalitiju-sramna-elita-zavrshena-tucom-dve-ucesnice/>
- Mitrović, Ž. (2023). Twitter post. Preuzeto 28. septembra 2024.
- Media Freedom Rapid Response. (n.d.). Serbia: Media freedom and journalists must be protected. Findings from the 2021 MFRR Mission. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.ecpmf.eu/serbia-media-freedom-and-journalists-must-be-protected-findings-from-the-2020-mfrr-mission/>
- N1. (2023). Željko Mitrović: Nisam rekao da će Zadruga biti ukinuta, već prekinuta. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://n1info.rs/vesti/zeljko-mitrovic-nisam-rekao-da-ce-zadruga-biti-ukinuta-vec-prekinuta/>
- Ozonpress. (2024, 11. avgust). Više od 350.000 građana traži gašenje TV Pink i Happy. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.ozonpress.net/zajednicki-glas/vise-od-350-000-gradjana-trazi-gasenje-tv-pink-i-happy/>
- Popović, P. V. (2022, 9. decembar). Savet REM-a odlučio da Pink, Hepi, Prva i B92 zadrže nacionalne frekvencije, raspisan konkurs za petu frekvenciju. Cenzolovka. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/savet-rem-a-odlucio-da-pink-hepi-prva-i-b92-zadrze-nacionalne-frekvencije-raspisan-konkurs-za-petu-frekvenciju/>
- Popović, P. V. (2023a, 11. novembar). SČF podnela prijavu REM-u protiv TV Pink zbog kršenja zakona emitovanjem emisije DNK. Cenzolovka. Preuzeto 25. juna 2024. sa <https://www.cenzolovka.rs/etika/scf-podnela-prijavu-rem-u-protiv-tv-pink-zbog-krsenja-zakona-emitovanjem-emisije-dnk/>

- Popović, P. V. (2023b, 9. novembar). Pink krši zakon, Medijska fondacija Slavko Ćuruvija. Direktno. Preuzeto 25. juna 2024. sa <https://direktno.rs/vesti/drustvo-i-ekonomija/497907/pink-krsi-zakon-medijski-fondacija-slavko-curuvija.html>
- Popović, P. V. (2023c, 1. decembar). REM: Pink prekršio zakon, pokrenut postupak zbog emitovanja snimka Đorđa Miketića. Cenzolovka. Preuzeto 25. juna 2024. sa <https://www.cenzolovka.rs/etika/rem-pink-prekrasio-zakon-pokrenut-postupak-zbog-emitovanja-snimka-djordja-miketica/>
- Popović, P. V. (2023d, 1. decembar). REM se još ne oglašava zbog privatnog snimka Đorđa Miketića na Pinku, nova sednica u petak. Cenzolovka. Preuzeto 25. juna 2024. sa <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/rem-se-jos-ne-oglasava-zbog-privatnog-snimka-djordja-miketica-na-pinku-nova-sednica-u-petak/>
- Public Media Alliance. (2022, 4. avgust). Serbia: TV licences awarded to 'pro-government' stations. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.public-mediaalliance.org/serbia-tv-licences-awarded-to-pro-government-stations/>
- Petrović-Škero, V., & Jovanović, N. (2020). Analiza efekata rada REM-a 2017-2020. Slavko Ćuruvija fondacija. Preuzeto 11. avgusta 2024. sa <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/wp-content/uploads/2020/10/Analiza-efekata-rada-REM-a-2017-2020-Slavko-%C4%86uruvija-fondacija.pdf>
- Regulatorno telo za elektronske medije. (2022). Lista potpunih i blagovremenih podnosilaca prijave. Preuzeto 28. septembra 2024. sa https://www.rem.rs/uploads/files/Javni_konkursi/17-%D0%88%D0%9A%202022/Listai%20potpunih%20i%20blagovremenih%20podnosioca%20prijave.pdf
- Regulatorno telo za elektronske medije. (2023). Odluka o pokretanju postupka protiv PMU TV Pink. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.rem.rs/sr/arhiva/vesti/2023/12/pokrenut-postupak-protiv-pmu-tv-pink#gsc.tab=0>
- Regulatorno telo za elektronske medije. (2023, 1. decembar). Odluka o pokretanju postupka protiv PMU TV Pink. Preuzeto 25. juna 2024. sa <https://www.rem.rs/sr/arhiva/vesti/2023/12/pokrenut-postupak-protiv-pmu-tv-pink#gsc.tab=0>
- Regulatorno telo za elektronske medije. (2023). Kontrolni izveštaj o načinu ispunjavanja zakonskih i programskih obaveza komercijalnih pružaoca medijskih usluga za period oktobar 2022. godine – mart 2023. godine. Beograd: REM. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.rem.rs/uploads/>

files/izvestaji%20o%20nadzoru/Komercijalni%20pruzaoci%20medij-
skih%20usluga%20-%20nacin%20ispunjavanja%20zakonskih%20i%20
programskih%20obaveza%20-%20kontrolni%20izvestaj%20oktobar-de-
cembar%202022.pdf

Regulatorno telo za elektronske medije. Pravilnik o minimalnim uslovima za pružanje medijske usluge i kriterijumima za odlučivanje u postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu sprovedenog javnog konkursa. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <http://www.rem.rs/uploads/files/Podzakonska%20regulativa/Pravilnik%20o%20minimalnim%20uslovima%20za%20pruzanje%20medijske%20usluge%20i%20kriterijumima%20za%20odlucivanje%20u%20postupku%20izdavanja%20dozvole%20za%20pruzanje%20medijske%20usluge%20na%20osnovu%20sprovedenog%20javnog%20konkursa.pdf>

“Serbia: RSF urges the authorities to put an end to the toxic regulation of media”, RSF, 14. novembar 2023, pristupljeno 11. avgusta 2024, <https://rsf.org/en/serbia-rsf-urges-authorities-put-end-toxic-regulation-media>.

Serbian Times. (2024, 11. avgust). CNN o protestima u Srbiji: Nezadovoljstvo građana eksplodiralo je nakon masovnih pucnjava. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://serbiantimes.info/cnn-o-protestima-u-srbiji-nezadovoljstvo-gradana-eksplodiralo-je-nakon-masovnih-pucnjava/>

Slavko Ćuruvija fondacija. (2023a, 6. novembar). Istraživanje Analiza ispunjenosti programskog elaborata TV Pink. Preuzeto 25. juna 2024. sa https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/tv-pink-za-prvih-godinu-dana-nije-ispunila-vise-od-polovine-navoda-iz-elaborata/#_Toc149728305

Slavko Ćuruvija fondacija. (2023b, 6. novembar). Pink nije ispunio više od pola obećanja iz elaborata, REM ne reaguje. Cenzolovka. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.cenzolovka.rs/etika/slavko-curuvija-fondacija-pink-nije-ispunio-vise-od-pola-obecanja-iz-elaborata-rem-ne-reaguje/>

Slavko Ćuruvija fondacija. (2024). TV Pink za prvih godinu dana nije ispunila više od polovine navoda iz elaborata. Preuzeto 28. septembra 2024. sa <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/tv-pink-za-prvih-godinu-dana-nije-ispunila-vise-od-polovine-navoda-iz-elaborata/>

@scfondacija, „Objava“, X (bivši Twitter), 25. jun 2024, pristupljeno 28. septembra 2024, <https://x.com/scfondacija/status/1730530363003261419>.

Sofija Lazarević Bouhs

University of Belgrade – Faculty of Political Science

THE ROLE OF REM IN ADHERING TO MEDIA CODES AND LAWS

Summary: *Abstract: This paper explores the role of the Regulatory Authority for Electronic Media of the Republic of Serbia (hereinafter referred to as REM) in adhering to – or failing to adhere to media codes and laws. Numerous findings from expert organizations, both in the past and present, indicate that the REM does not function in practice in compliance with the applicable legal provisions. In the first part of the paper, we will demonstrate that REM grants frequencies to television and radio stations and makes decisions that contravene the law. We will particularly analyze the procedure for awarding national broadcasting licenses to television stations for the period 2022–2030 by REM. Additionally, we will present cases where REM tolerated illegal advertising on Pink TV, which is closely linked to the ruling regime in Serbia. This practice is clearly not in accordance with the provisions of the Law on Advertising, exceeding permissible limits and enabling multimillion illegal revenues for media outlets that disregard the law. Furthermore, we will illustrate what is being broadcast on national frequency televisions, private stations, and how legal and media codes are being violated, as well as the lack of response from REM. At the end of this section, we will present the demands from the public and opposition political parties following the massacres at “Vladislav Ribnikar” Primary School and in the villages of Orašje and Dubona for the dismissal of REM Council members, along with the reasons for these demands. We will aim to deliver an objective and impartial conclusion about the quality of work of the Regulatory Authority, with particular emphasis on the lack of adherence to rules in commercial and political advertising.*

Keywords: *Regulatory Authority for Electronic Media, REM, Law on Electronic Media, Pink TV, commercial advertising, democratic society*